

Ensimmäinen maailmansota ja vapaussota

Ensimmäinen maailmansota näkyi Saarijärvelä vuosina 1916-1917 toteutettuina vallitustöinä. Töitä valvoneiden venäläisjoukkojen omavaltaisuudet kiristivät paikkakuntalaisten ja venäläisten suhteita. Saksalaisten jääkärikoulutukseen matkasi kuusi saarijärveläistä - tavoitteena oli kouluttaa saalia venäläisiltä suomalaiselle kansanarmeijalle omat upseerit. He osallistuivat myös taisteluihin Saksan itärintamalla.

Vapaussodassa eli kansalaissodassa (28.1. - 15.5.1918) Saarijärvi jäi rintamalinjan pohjoispuolelle valkoisen armeijan alueelle. Saarijärveläiset suojeluskuntalaisista osallistui yli 100 miestä valkoisen Suomen joukoissa taistelutoimiin lähinnä Vilppulassa ja Mäntyharjulla. Vaasan senaatin järjestäessä yleiset kutsunnat osa saarijärveläisistä empi taisteluihin lähtöä - ratkaisu sodan puolesta tai vastaan ei ollut helppo. Kutsuntoihin saapui 54 prosenttia saarijärveläisistä kutsuntaikäisistä.

Suojeluskuntalaiset ottivat haltuunsa työväenyhdistyksen talon, josta varustettiin vankila. Työväenliikkeen johtohenkilöitä pidätettiin, kuulusteltiin ja vangittiin. Vankileirillä oli ajoittain useita kymmeniä miehiä. Kuusi saarijärveläistä joutui Tammisaaren leirille saakka. Työväenliikkeen jäseniä pakeni myös metsiin.

Valkoisen Suomen joukoissa taisteluihin osallistui kaikkiaan noin 420 saarijärveläistä, joista 50-70 haavoittui ja 27 menehtyi. Epävarman muistitiedon mukaan neljä saarijärveläistä kaatui punaisten riveissä. Taisteluihin punakaartien riveissä osallistuneiden määrää ei tiedetä. Kolme työväenliikkeen jäsentä ammuttiin Saarijärvellä kansalaissodan aikana. Yksi henkilö kuoli Tammisaaren vankileirillä.